

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ НАЯВНОСТІ, ЗАГОТІВЛІ ТА ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЕВИНИ У ФІЛІЇ «ГУТЯНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

Шмат О.Є., Савчук П.К., гр.. 205з-23м-01

Науковий керівник – доктор біологічних наук, професор **Карпець Ю.В.**
Державний біотехнологічний університет

Одним з основними напрямків розвитку лісового господарства є розширення методів раціонального використання лісових ресурсів. Але у 2022 році через повномасштабне вторгнення військ РФ та ведення бойових дій безпосередньо у Харківській області відбулися негативні зміни у процеси заготівлі і використанні деревини через зниження експорту деревини, зміну структури попиту на деревину, значне зниження потреб споживачів у зонах бойових дій.

У зв'язку з цим метою роботи був аналіз характеристик лісозаготівельного процесу і вивчення показників використання деревини у філії «Гутянське лісове господарство» ДП «Ліси України» за останні роки.

Стан лісосировинної бази філії «Гутянське лісове господарство» характеризується наявністю великої кількості захисних лісів різного призначення та відносно невеликою частиною експлуатаційних лісів. На території лісгоспу переважають твердолистяні насадження – понад 14 тис.га, але велику частку займають хвойні та м'яколистяні насадження – понад 11 тис.га та майже 2 тис.га відповідно.

Рівень механізації та прийняті технологічні схеми сприяють ефективному проведенню заготівлі деревини різного призначення. Лісгосп має достатню кількість тракторів – 28 шт для проведення лісозаготівлі. Але кількість наявних лісовозів – 9 шт. – не є достатньою станом на сьогодні. Два вантажні автомобілі лісгосп передав на потреби ЗСУ у 2022-2023 роках. Більшість лісовозів та трелювальних тракторів мають вік більше 10 років, але вони знаходяться також в технічно справному стані та регулярно використовуються в лісгоспі.

У 2022 році заготівля наявних запасів деревини від усіх видів рубок разом провелася не повністю як по загальному обсягу лісопродукції, так і по окремих її видах. Із наявних 54,5 тис. кбм лісопродукції було заготовлено лише 46 тис. кбм. Зниження заготівлі було за всіма видами лісопродукції. При цьому у минулому 2021 році заготівля наявних запасів деревини в цілому була повною. З перевищенням наявних обсягів було заготовлено лісоматеріали круглі. Заготівля дрова ПВ була нижчою від наявних обсягів, а заготівля дров НП проведена в повному обсязі. Зниження заготівлі лісопродукції по філії «Гутянське лісове господарство» було пов'язане зі зниженням реалізації деревини протягом 2022 року як на

внутрішній ринок, так і на експорт. Це спричинене військовим станом та бойовими діями на території Харківської області.

При порівнянні виконання сортиментної структури від усіх видів рубок у відносних одиницях показники заготівлі у 2022 році становили: лісопродукція всього – 84,3 %, в т.ч. лісоматеріали круглі – 93,5 %, дрова ПВ – 79,4 %, дрова НП – 78,3 %. У 2021 році показники заготівлі становили: лісопродукція всього – 100 %, в т.ч. лісоматеріали круглі – 108,0 %, дрова ПВ – 92,7 %, дрова НП – 100,3 %.

При рубках головного користування заготівля наявних запасів деревини у 2022 році в цілому провелася не повністю. Виконання сортиментної структури від рубок головного користування у 2022 році у відносних одиницях становили сумарно за лісопродукцією всього – 77,5 %. Виконання сортиментної структури від рубок формування і оздоровлення лісів у 2022 році у відносних одиницях становили сумарно 88,6 %. У 2021 році показники заготівлі лісопродукції становили близько 100 % за всіма видами. Найбільший обсяг серед використання деревини у 2022 році становила реалізації на внутрішній ринок – 35 тис. кбм або 83,7 % від загального обсягу використання. Реалізація на експорт склала лише 1,8 %. Ще 1,9 % деревини було використано для власних потреб і значну частину – 12,7 % було направлено для власної переробки.

Чистий дохід у 2022 році перевищив показники 2021 року, але був нижчий за планові показники на 2022 рік і за фактом становив понад 81 млн грн.. Зниження фактичного чистого доходу у 2022 році на 13% порівняно з плановим на 2022 рік пов'язано зі зменшенням обсягів заготівлі і реалізації деревини через військові дії. В той же час підвищення фактичного чистого доходу у 2022 році на 8% порівняно з 2021 роком пов'язано зі збільшенням цін на лісопродукцію в Україні, в першу чергу на твердолистяну деревину. Завдяки значній економії у 2022 році на всіх видах витрат за результатами року вдалося отримати валовий прибуток у майже 20 млн грн. та вийти на рівень рентабельності близько 10 %.

Таким чином, у роботі показано зміни у функціонуванні лісозаготівельного виробництва у філії «Гутянське лісове господарство» за умов воєнного стану у 2022 році. Проаналізовані показники заготівлі і використання деревини. Показано зниження реалізації на такі первинні лісові товари як ділові круглі лісоматеріали та дрова ПВ через зниження попиту, в першу чергу, на внутрішньому ринку. Показано зміни основних економічних показників та роль значної економії всіх видів ресурсів для досягнення позитивних значень економічних показників у військовий час. Наголошено на необхідності приділенню більшої уваги збуту продукції лісозаготівлі, а також розвитку деревопереробного виробництва у філії «Гутянське лісове господарство».